

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om klientavgifter inom småbarnspedagogiken och till lagar om ändring av 13 § i lagen om småbarnspedagogik och av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om klientavgifter inom småbarnspedagogiken och till lagar om ändring av 13 § i lagen om småbarnspedagogik och av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (RP 205/2016 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Kulturutskottet (KuUB 16/2016 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om klientavgifter inom småbarnspedagogiken

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om den klientavgift som tas ut för småbarnspedagogik som kommunen ordnar på daghem och i familjedagvård. För annan småbarnspedagogik som kommunen ordnar och för småbarnspedagogik som kommunen tillfälligt tillhandahåller kan det tas ut en klientavgift som kommunen bestämmer. Bestämmelser om avgiftsfri förskoleundervisning finns i lagen om grundläggande utbildning (628/1998).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

Riksdagens svar RSv 199/2016 rd

- 1) *serviceanvändare* ett barn inom småbarnspedagogiken samt utöver barnet föräldrar eller andra vårdnadshavare som lever i gemensamt hushåll med barnet,
- 2) *familj* personer som lever i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden samt minderåriga barn som bor i samma hushåll och är barn till dessa personer,
- 3) *kommunal småbarnspedagogik* småbarnspedagogik som ordnas i enlighet med 10 § i lagen om småbarnspedagogik (36/1973),
- 4) *verksamhetsår* en tidsperiod som börjar vid ingången av augusti varje år och slutar vid utgången av juli följande år,
- 5) *småbarnspedagogik på heltid* småbarnspedagogik som omfattar minst 35 timmar per vecka,
- 6) *småbarnspedagogik på deltid* småbarnspedagogik som omfattar mindre än 35 timmar per vecka.

3 §

Högsta avgift

Den avgift som tas ut för småbarnspedagogik får vara högst lika stor som kostnaderna för serviceproduktionen. Avgiften får tas ut enligt familjens betalningsförmåga. Närmare bestämmelser om avgiften finns i 5—8 §.

4 §

Månadsavgift och uttagande av den

För sådan småbarnspedagogik som ordnas i form av daghemsvård eller familjedagvård enligt lagen om småbarnspedagogik kan en månadsavgift påföras. Avgiften kan tas ut för högst elva kalendermånader under ett verksamhetsår. Om ett barn deltar i småbarnspedagogik alla månader under ett verksamhetsår och barnet under verksamhetsåret är frånvarande från småbarnspedagogiken av någon annan orsak än sjukdom högst tre fjärdedelar av det antal dagar av småbarnspedagogik per månad som ligger till grund för månadsavgiften, kan avgiften dock tas ut för 12 månader. Vid beräkningen av antalet frånvarodagar beaktas frånvaro som uppgetts på förhand.

Närmare bestämmelser om uttag av avgift för den tid barnet är frånvarande finns i 9 §.

Om småbarnspedagogiken för ett barn börjar eller upphör under en kalendermånad, bestäms en mindre avgift än månadsavgiften enligt den faktiska tid barnet deltar i småbarnspedagogiken.

Avgiftsbeloppet ska avrundas till närmaste euro.

Om barnets vårdnadshavare bor på olika adresser, men det ordnas småbarnspedagogik för barnet endast i en kommun, bestäms avgiften enligt den familjs inkomster hos vilken barnet har sin bostad enligt lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009). Om det ordnas småbarnspedagogik för barnet i två kommuner, ska avgiften bestämmas separat i de båda kommunerna. Då bestäms avgiften i enlighet med 6 §.

Riksdagens svar RSv 199/2016 rd

5 §

Månadsavgift för småbarnspedagogik på heltid

Månadsavgiften för småbarnspedagogik på heltid får uppgå till högst det enligt avgiftsprocenten angivna beloppet av de månadsinkomster som överskrider den lägsta inkomstgränsen. Denna avgiftsprocent bestäms enligt familjens storlek. Kommunen kan dock bestämma den högsta avgiften enligt 7 §, om sökanden inte meddelar familjens inkomster.

Avgiftsprocenterna och inkomstgränserna är:

Familjens storlek, personer	Inkomstgräns, euro/månad	Högsta avgiftsprocent
2	1 915	11,5
3	1 915	9,4
4	2 053	7,9
5	2 191	7,9
6	2 328	7,9

Om familjen består av fler än sex personer, ska den inkomstgräns som ligger till grund för avgiften höjas med 138 euro för varje följande minderårigt barn i familjen.

6 §

Månadsavgift för småbarnspedagogik på deltid

Om ett barn deltar i småbarnspedagogik i genomsnitt högst 20 timmar per vecka, får månadsavgiften uppgå till högst 60 procent av den avgift för småbarnspedagogik på heltid som bestäms enligt 5 §. Om ett barn deltar i småbarnspedagogik i genomsnitt minst 35 timmar per vecka, kan avgiften för småbarnspedagogik på heltid tas ut som månadsavgift. Om ett barn deltar i småbarnspedagogik i genomsnitt mer än 20 timmar men mindre än 35 timmar per vecka, ska kommunen ta ut en avgift i relation till den tid barnet deltar i småbarnspedagogik. Även avgiftsfri förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning ska beaktas som en faktor som sänker avgiften för småbarnspedagogik.

Vid beräkningen av den genomsnittliga tid som ett barn deltar i småbarnspedagogik per vecka ska den tid som reserverats för småbarnspedagogiken under en kalendermånad beaktas.

7 §

Högsta och lägsta avgift som tas ut för småbarnspedagogik

Avgiften för småbarnspedagogik på heltid får uppgå till högst 290 euro per månad för det första barnet. En avgift som är lägre än 27 euro per barn tas inte ut.

Riksdagens svar RSv 199/2016 rd

8 §

Bestämmande av avgifter för syskon

Om fler än ett barn i samma familj deltar i kommunal småbarnspedagogik, kan klientavgiften för det yngsta barnet i småbarnspedagogik på heltid bestämmas enligt 5 §. För nästa barn i åldersordningen i småbarnspedagogik på heltid kan en avgift bestämmas som är högst 90 procent av avgiften för det yngsta barnet. För varje följande barn får avgiften vara högst 20 procent av avgiften för det yngsta barnet. Avgiften för andra barn än det yngsta barnet i familjen ska bestämmas utifrån den kalkylerade avgiften för småbarnspedagogik på heltid för det yngsta barnet.

9 §

Uttagande av avgift för frånvarotid

Den månatliga avgiften enligt denna lag tas ut också för den tid ett barn är tillfälligt frånvarande.

Om ett barn på grund av sjukdom är frånvarande från småbarnspedagogiken en längre tid än tio dagar under en kalendermånad, tas med avvikelse från bestämmelserna i 1 mom. i avgift för den månaden ut hälften av den månadsavgift som anges i denna lag. När frånvaro som beror på sjukdom pågår en hel kalendermånad tas ingen avgift ut. Avgift får inte heller tas ut för de dagar då barnet är frånvarande från småbarnspedagogiken under de avsnitt av faderskapspenningsperioden som avses i 9 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004). Om barnet av någon annan orsak är frånvarande från småbarnspedagogiken hela kalendermånaden, tas i avgift ut hälften av månadsavgiften.

10 §

Avgift som tas ut för en sådan plats inom småbarnspedagogiken som inte annullerats

Om ett barns föräldrar eller andra vårdnadshavare inte tar emot en plats som sökts för och beviljats barnet inom småbarnspedagogiken och om inte platsen har annullerats förrän småbarnspedagogiken på basis av kommunens beslut börjar, kan hos barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare tas ut hälften av den månadsavgift som bestäms enligt denna lag.

Om barnets vårdnadshavare reserverar en plats för barnet inom småbarnspedagogiken för tiden för sin semester och inte annullerar platsen, kan hälften av den månadsavgift som bestäms enligt denna lag tas ut för den plats inom småbarnspedagogiken som inte annullerats. Fastän familjens inkomster är så låga att ingen månadsavgift bestämts för barnet, kan det dock för en plats inom småbarnspedagogiken som inte använts på det sätt som avses i detta moment tas ut hälften av den lägsta avgift som tas ut enligt 7 §.

Riksdagens svar RSv 199/2016 rd

11 §

Inkomster som ligger till grund för avgiften för småbarnspedagogiken

Vid beslut om den avgift som ska påföras för småbarnspedagogik ska som familjens inkomster beaktas de skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomsterna samt de skattefria inkomsterna för barnet, dess förälder eller någon annan vårdnadshavare samt för en person som lever med föräldern eller vårdnadshavaren i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden. Om de månatliga inkomsterna varierar, beaktas som månadsinkomst den genomsnittliga månadsinkomsten under det föregående året. Som skattepliktiga inkomster kan beaktas också motsvarande skattepliktiga inkomster som har fastställts vid den senast verkställda beskattningen, höjda med de procenttal som Skatteförvaltningen årligen bestämmer i sina beslut om beräkningsgrunderna för förskottsuppbörden.

Som inkomst av skog beaktas den enligt 7 § 3 mom. i lagen om värdering av tillgångar vid beskattningen (1142/2005) fastställda genomsnittliga årliga avkastningen för skog per hektar multiplicerad med arealen skogsmark. Från detta belopp dras 10 procent och räntorna från skogsbruket av. Inkomsten av skog ska dessutom sänkas på yrkande av serviceanvändaren, om nettoppeningvärdet av den lägenhetsbestämda årliga avverkningsmöjligheten enligt ett utlåtande av skogsvårdsföreningen eller av Finlands skogscentral utlåtande är minst 10 procent lägre än inkomsten av skog. Sänkningen motsvarar skillnaden mellan inkomsten av skog och nettoppeningvärdet av avverkningsmöjligheten.

Som inkomster ska inte beaktas barnbidrag, förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007), bostadsbidrag, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, militärunderstöd, fronttillägg, studiepenning, vuxenutbildningsstöd, studiestödets bostadstillägg, sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), stipendier och andra motsvarande understöd som betalas på grund av studier, ersättningar för kostnaderna för familjevård och stöd för hemvård av barn.

Som avdrag från inkomsterna ska beaktas betalda underhållsbidrag och andra motsvarande kostnader som orsakas av de faktiska familjeförhållandena samt förmån som ska betalas i pengar och som i samband med överlåtelse av en fastighet har förbehållits för viss tid eller på livstid (*synting*).

Avgiften för småbarnspedagogiken bestäms enligt situationen vid betalningstidpunkten enligt antingen konstaterbara eller uppskattade inkomster.

12 §

Bestämmande av avgift tills vidare och justering av avgift

Avgiften för småbarnspedagogik bestäms tills vidare. Avgiften ska dock justeras när

- 1) familjens betalningsförmåga har förändrats väsentligt,
- 2) det är uppenbart att de förhållanden för familjen som ska beaktas när avgiften bestäms har förändrats,
- 3) den tid ett barn deltar i småbarnspedagogiken ändras, eller

Riksdagens svar RSv 199/2016 rd

4) avgiften visar sig vara felaktig.

Om beslutet om påförande av avgift uppenbart har byggts på felaktiga uppgifter som barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare har lämnat, kan avgiften rättas retroaktivt för högst ett år.

13 §

Efterskänkning och sänkning av avgift

En avgift som påförts för småbarnspedagogik ska efterskännas eller sänkas till den del förutsättningarna för serviceanvändaren eller familjen att försörja sig eller fullgörandet av den lagstadgade försörjningsplikt som barnets förälder eller vårdnadshavare har äventyras av att avgiften tas ut. En avgift ska alltid sänkas eller efterskännas innan utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) beviljas.

14 §

Köpta tjänster och servicesedel

Om en kommun eller samkommun ordnar småbarnspedagogik som köpta tjänster på det sätt som avses i 10 § 1 mom. 4 punkten i lagen om småbarnspedagogik, ska för tjänsten tas ut samma avgifter som tas ut för motsvarande småbarnspedagogik som ordnas av kommunen eller samkommunen.

Om småbarnspedagogik ordnas genom att serviceanvändaren ges en servicesedel på det sätt som avses i 10 § 1 mom. 5 punkten i den lag som nämns i 1 mom., får kommunen inte ta ut avgift för småbarnspedagogiken. Vid bestämmande av värdet av servicesedeln ska 7 och 8 § i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) beaktas.

15 §

Avgift som tas ut hos den som är bosatt någon annanstans än i Finland

Hos den som är bosatt någon annanstans än i Finland kan det för småbarnspedagogik tas ut en avgift som högst motsvarar kostnaderna för produktionen av servicen, om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är bindande för Finland.

16 §

Indexbindning av avgifter och inkomstgränser

Inkomstgränserna i euro enligt 5 § 2 mom. och beloppet enligt 5 § 3 mom. justeras i enlighet med förändringen i det allmänna inkomstnivåindexet. De belopp som avses i 7 § justeras i enlighet med förändringen i prisindexet för undervisningsverksamheten inom den kommunala ekonomin, vilket utgör en del av prisindexet för de offentliga utgifterna.

I beräkningarna används det index som 2010 angavs med indextalet 100. Indexförändringen bildas av kvoten av indextalet för året före justeringsåret och indextalet för året två år tidigare än det året. Det indexjusterade beloppet ska avrundas till närmaste euro.

Riksdagens svar RSv 199/2016 rd

Justeringarna görs vartannat år. De indexjusterade beloppen träder i kraft den 1 augusti året efter justeringsåret.

Undervisnings- och kulturministeriet publicerar de indexjusterade beloppen i Finlands författningssamling i november månad under justeringsåret.

17 §

Myndigheternas rätt att få upplysningar

Statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, arbetsgivare och arbetslöshetskassor är skyldiga att på begäran av de myndigheter som sköter uppgifter inom småbarnspedagogiken avgiftsfritt och oberoende av sekretessbestämmelserna lämna alla uppgifter och utredningar om serviceanvändarens och hans eller hennes familjs ekonomiska ställning som de förfogar över och som i väsentlig grad påverkar storleken på avgiften och som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna bestämma denna avgift eller kontrollera de uppgifter som lämnats till myndigheten.

Den skyldighet som avses i 1 mom. gäller också penninginstitut, om den myndighet som sköter uppgifter inom småbarnspedagogiken inte får tillräckliga uppgifter och utredningar av de aktörer som nämns ovan och om det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som serviceanvändaren, hans eller hennes familj eller deras lagliga företrädare har lämnat är otillräckliga eller otillförlitliga. Begäran ska framställas skriftligen till penninginstitutet, och en tjänsteinnehavare som förordnats av ett organ som anges i 11 d § i lagen om småbarnspedagogik är berättigad att fatta beslutet om att begäran ska framställas. Innan begäran framställs till penninginstitutet ska den vars uppgifter begärs underrättas om begäran.

De uppgifter som avses i 1 mom. får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning till den som har rätt att få uppgifterna. Innan en teknisk anslutning öppnas ska den som lämnar ut uppgifterna försäkra sig om att uppgifterna kommer att skyddas på behörigt sätt.

18 §

Dröjsmålsränta

Om den avgift som bestämts för servicen inte har betalats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta tas ut högst enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) räknat från förfallodagen.

Den förfallodag som ligger till grund för betalning av dröjsmålsränta får infalla tidigast två veckor efter det att den service för vilken avgiften bestämts har erhållits.

19 §

Utsökning av avgift

Avgifter enligt denna lag och dröjsmålsräntor som tas ut på dem är direkt utsökbara på det sätt som anges i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Riksdagens svar RSv 199/2016 rd

20 §

Ändringsökande

Ändring i ett avgiftsbeslut av en tjänsteinnehavare får inte sökas genom besvär.

Om den betalningsskyldige är missnöjd med ett beslut som avses i 1 mom. har han eller hon, om beslutet gäller avgift för småbarnspedagogik, rätt att få beslutet behandlat av det organ som avses i 11 d § i lagen om småbarnspedagogik.

Omprövning av ett beslut ska begäras skriftligen inom 30 dagar från det att den betalningsskyldige har fått del av beslutet. Till beslutet ska fogas anvisningar om hur det kan föras till behandling i organet.

Ändring i ett organs avgiftsbeslut enligt 2 mom. får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 30 dagar efter delfäendet av beslutet, på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvären får inom denna tid lämnas in också till det organ som fattat beslutet, som ska lämna det till förvaltningsdomstolen tillsammans med sitt eget utlåtande.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Tillstånd beviljas endast om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen.

21 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

De belopp som anges i 5 § 2 och 3 mom. samt i 7 § justeras i enlighet med 16 § första gången vid utgången av 2017 och de träder i kraft den 1 augusti 2018.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om småbarnspedagogik (36/1973) 13 §, sådan den lyder i lag 909/2012, som följer:

13 §

På avgifter som tas ut för småbarnspedagogik tillämpas lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 4 § 3 punkten samt 7 a och 10 a §, av dem 7 a § sådan den lyder i lag 387/2008 och 10 a § sådan den lyder i lagarna 1134/1996, 1217/2007 och 941/2012, samt
ändras 10 b § 4 mom., sådant det lyder i lagarna 221/2003 och 1051/2009, som följer:

10 b §

Inkomster som ligger till grund för bestämmande av avgift för långvarig anstaltsvård

Som inkomster beaktas inte

1) barnbidrag, barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007), bostadsbidrag, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, militärunderstöd, fronttillägg, studiepenning, vuxenutbildningsstöd, studiestödets bostadstillägg, sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012), stipendier och andra motsvarande understöd som betalas på grund av studier, ersättningar för kostnaderna för familjevård och stöd för hemvård av barn,

2) underhållsbidrag eller underhållsstöd som betalas till ett minderårigt barn till den som är i långvarig anstaltsvård eller till ett minderårigt barn till en make enligt 7 c § 2 mom.,

3) sådana förhöjningar av pensioner och med dem jämförbara inkomster som beror på försörjningsplikt.

Denna lag träder i kraft

20 .

Lag

om ändring av 6 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

I enlighet med riksdagens beslut

Riksdagens svar RSv 199/2016 rd

ändras i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 6 §:n 1 mom. som följer:

6 §

Bestämmande av vårdtillägg

När vårdtillägget bestäms beaktas som familjens inkomster vad som föreskrivs i 11 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (/).

Denna lag träder i kraft

20 .

Helsingfors 12.12.2016

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare